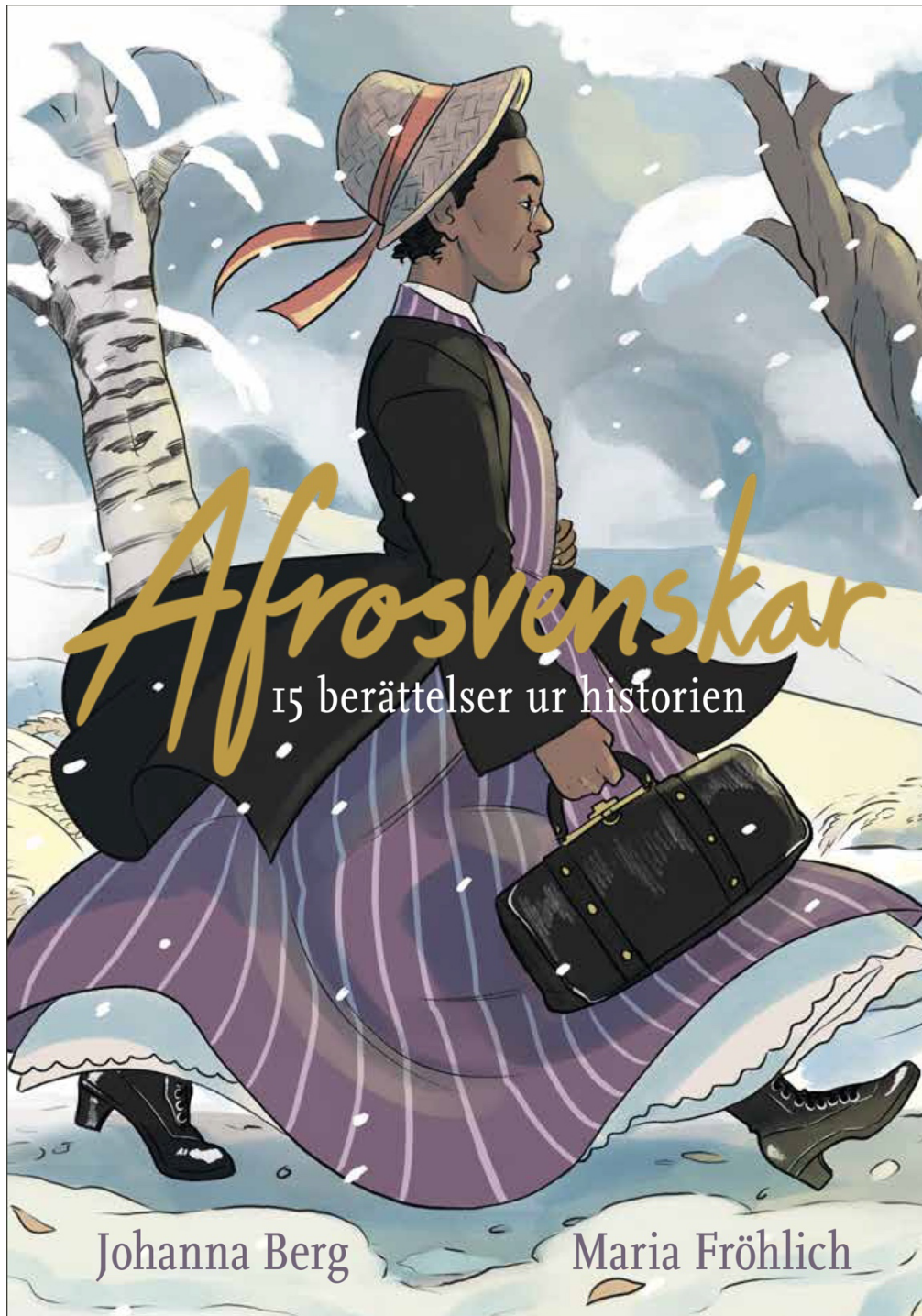

LÄRARHANDLEDNING

AFROSVENSKAR – 15 BERÄTTELSE UR HISTORIEN

av Johanna Berg & Maria Fröhlich

I den banbrytande boken *Afrosvenskar – 15 berättelser ur historien* lyfts flera människoöden fram, såväl kända som okända. Tillsammans berättar de om den afrosvenska historien, från 1600-talet och framåt. Möt till exempel Carl Fredrik Adolph som stred i slaget vid Poltava 1709 och Betty Bull Bäckström som arbetade som barnmorska i Dalarna i mitten av 1800-talet. Vi får också träffa Gustav Badin som var anställd vid Drottning Lovisa Ulrikas hov, och många fler. Genom dessa människoöden synliggörs viktiga delar ur vår historia.

Johanna Berg arbetar på Statens museer för världskultur och har genom forskning i arkiv hittat spännande och intressanta levnadsöden ur historien. Boken är rikligt illustrerad av Maria Fröhlich, och tillsammans har de skapat en unik bok som breddar vår gemensamma historia.

Handledning och uppgifter för gymnasieskolan i ämnet historia

Materialets syfte är att belysa afrosvensk historia samt att praktisera arbetet med källor och källkritik. Arbetsuppgifterna svarar mot läro- och kursplaner inom gymnasieskolans ämne historia (se nedan). Arbetsuppgifterna kan även samköras med undervisning i skolämnena svenska och samhällskunskap.

Introducera som lärare övningarna genom att berätta om en av afrosvenskarna i boken. Materialet finns även som ljudbok, inläst av Astrid Asefa, och nås via flera webbaserade tjänster. Berätta förslagsvis om Gustav Badin som under 1700-talet blev hovman hos den svenska kungen och drottningen.

Låt eleverna arbeta enskilt eller dela upp klassen i grupper och låt dem ta hand om de återstående fallen. Eleverna läser eller lyssnar till fallen, genomför en eller flera övningar och presenterar sina svar skriftligt och/eller muntligt för läraren/klassen.

Fallens texter fungerar som sekundärkällor. De är sammanfattningar av olika former av primärkällor som exempelvis folkbokföringsmaterial från Riksarkivet och äldre dagspress, eller andrahandskällor, som till exempel forskningslitteratur.

Berätta hur man kan använda källor som tidningar, arkiv, databaser och släktforskning för att lära sig mer om historia, samt för att lokalisera människor från det förflutna. Om du vill kan du ta hjälp av texten "Att leta afrosvenskar" som du hittar på www.varldskulturmuseet.se under "Afrika Pågår". Om tid och möjlighet finns – besök ett arkiv eller ge eleverna tillgång till en databas och låt dem på egen hand leta upp människor ur det förflutna för att skriva om dem.

Som förberedelse inför arbetsuppgifterna är det av vikt att eleverna får kännedom om begrepp och historia gällande kolonialism, slaveri, slavhandel, imperialism, rasism och migration. Efter att arbetsuppgifterna är utförda kan arbetet kring dessa begrepp fördjupas, och begrepp och historik kring kolonialismens effekter, svensk historia, svenska samhället och svensk rasism tas upp.

Från Världskulturmuseerna finns en lång rad digitala lärresurser som kan användas. Dessa hittas via <https://www.varldskulturmuseerna.se/digitala-resurser/skolprogram-online/>

Kopplingar till läro- och kursplaner (Lgy 22) i gymnasieskolans ämne historia

Materialet och övningarna svarar mot läro- och kursplaner i Historia 1, Historia 2 och Historia 3 och ger eleverna möjlighet att utveckla:

1. Kunskaper om vad som utmärker olika tidsperioder samt levnadsvillkoren för människor under olika tidsperioder.
2. Förmåga att använda en historisk referensram för att förstå nutiden.
3. Förmåga att använda och tolka historiska källor.

Materialet svarar mot följande centrala innehåll:

Tematiska fördjupningar kring historiska förändringsprocesser och händelser av betydelse för nutiden, till exempel fredssträvanden, konflikter och kolonialism.

Historiska förändringsprocesser som förändrat människors levnadsvillkor, till exempel lokalsamhällets utveckling, migration och kulturmöten.

Olika källor som speglar en familjs eller släkts historia under 1900-talet, till exempel brev, fotografier och människors berättelser.

Undersökning med utgångspunkt i historiska källor. Hur en egen undersökning utifrån olika källor kan tolkas, sammanställas och presenteras.

Arbetsuppgifter

Arbeta enskilt eller i grupp. Läs eller lyssna till valfritt avsnitt ur boken *Afrosvenskar – femton berättelser ur historien*.

Öning 1. Afrosvensk historia – källor och källkritik

Besvara följande frågor:

Vem eller vilka afrosvenskar berättas det om?

Hur kom denne/dessa till Sverige?

Vilken/vilka källor dyker denne/dessa ursprungligen upp i? Varför? Hur kan de ursprungliga källorna kategoriseras? Är de primärkällor eller sekundärkällor?

Vad berättar de ursprungliga källorna inte om?

Vilka utmaningar och hinder tror du de här personerna mötte i Sverige? Varför tror du att det var så?

Öning 2. Jämför

Jämför fallets skildring med följande:

– Annan historisk tid. Exempelvis svensk medeltid, de amerikanska sydstaterna före inbördeskriget 1861-1865, Tyskland före Andra världskriget 1939-1945. Eller välj en egen tidsepok.

– Dagens samhälle

– Skolans historiebok

Diskutera frågorna:

Hittar du liknande fall i de andra exemplen som du jämför med?

Vilka likheter och skillnader finns? Varför tror du att det är så? Vilka är orsakerna?

Tänk på begrepp som migration och minoriteter.

Öning 3. Afrosvensk historia – vad hände sen?

Oftast försvinner afrosvenskarna ut ur källorna – vad tror du hände med dem?

Fantisera kring vad som hände med ett av fallens afrosvensk och hur resten av dennes liv gestaltade sig. Förmedla dina tankar som ett brev från en av personerna till en bekant, eller som en vanlig berättelse. Skriv 1–3 sidor.

Öning 4. Arkiv

Besök ett arkiv och använd arkivdokument eller en databas och leta upp en människa ur det förflutna från en specifik källa.

Besvara frågorna:

Vem var denna person?

Varför nämns denna person i källan?

Vad är det för slags källa?

Vad berättas det inte om?

Leta vidare efter personen i andra källor. Hittar du något och vad nämns i så fall? Vilken är källan? Varför finns personen med där? Fortsätt leta efter fler källor och mer fakta. Sammanfatta det du till slut har fått fram i ett antal punkter.

Om du inte hittar så mycket mer om personen, fundera på vad du tror hände med denne efter att hen försvann ur källan? Fantisera och skriv ner ett tiotal rader!